

Den 22 Juli 1849.

I förgår klockan fyra på morgonen begåfvo vi oss åstad för att bestiga Sierra Nevada. Sällskapet bestod af Gerhardt, Friedrich och jag, en ryss, Kuloff, samt vår mozo eller stallknekt. Vädret var särdeles gynnsamt och hästarne bra, så att färden tycktes vilja blifva angenäm. Icke långt ifrån Granada började vägen redan gå uppföre, och efter några timmars ridt befunno vi oss på så halsbrytande stigar, att hästarne mången gång knappt hade fotfäste. Storartade bergformer och fantastiska klippmassor, stupande öfver ofantliga afgrunder, bildade förvånande taflor hvart man vände sig. Men stenigt var det; i närheten fans icke ett träd, och de låga buskarne gåfvo ingen skugga. Morgonsolen blef emellertid allt mera het, och vi voro icke missbelättna med att, sedan vi hunnit fram till en liten källa i berget, öppna och undersöka vår matsäck. Vi hade knappt hunnit börja dermed, förrän några feta fasaner liksom på trots visade sig icke vara långt borta. Bössorna löstes i ett ögonblick från sadelbommarne, och helt försiktigt börjades krypandet uppför backen — det small, och (såsom jag hade förutsett) — de tjocka och feta foglarne flögo sin väg friska och sunda. Det blef svalare i luften ju högre vi kommo, och vinden lekte med hästarnes manar. Stora, praktiga, hvita örnar sväfvade rundt omkring oss, och korpar flaxade emellan de gråa och ödsliga bergstopparne. Öfver snöfält, i hvilka vattnet sorlade fram i klara bäckar, hunno vi slutligen upp till en ödlig bergshöjd, hvarest ett slags grotta fans emellan uppstaplade klippstycken och stenblock. Denna grotta skulle blifva vårt tillhåll under natten, och vi lyfte därför sadlarne af hästarne, och matsäcken öppnades igen. Klockan var blott tre på eftermiddagen, men det kändes redan rätt kyligt, och vi begåfvo oss därför ut åt olika håll för att samla rötter

och enris, det enda bränsle som der fans. Ryssen hade icke alls försett sig med någonting liknande proviant, men var icke den minst hungrige, så att vi måste dela med oss icke obetydligt af våra ransoner för att stilla hans moskovitiska glupskhet. Det fins dessutom alltid många vargar der uppe på berget, så att vi voro rätt belättna att icke äfven de kommo på visit. Vår människokärlek var öfverflödande, men icke så vår vargkärlek. Efter måltiden hvilade vi ännu en stund, innan vi började klifva högre för att se solnedgången. Kuloff och »el mozo» blefvo kvar vid grottan för att vakta elden, hästarne och våra saker, medan vi tre andra begåfvo oss å väg. I den klara, genomskinliga luften tycktes »el Picacho», den högsta spetsen, icke vara långt borta, men vi behöfde ändå mer än halfannan timme för att först söka vägen öfver obanade bergåsar och derefter klifva uppföre bland ofantliga stenblock, klättra öfver klippspetsar och på händer och fötter hasa oss fram öfver slippriga branter, innan vi rätt trötta äntligen nådde endast till kanten af bräddjupet inunder det eftersträfvade el Picacho, som ännu beständigt stod högt öfver oss, liksom dragande sig tillbaka i den mån vi trängde fram. Nära ett par timmar hade vi redan vandrat och varit i rörelse, och det kändes därför icke särdeles kallt, ehuru vi gingo öfver flera snöfält och jag icke hade någon öfverrock, endast min spanska jacka. Man ser besynnerliga växter, till och med vackra blomster, som troligen botaniske lärde skulle hafva plockat, men vi satte oss tomhändta på kanten af bräddjupet. Det var förfärande att se ned i detta vilda svalg, hvarest i det itusplittrade fjället ligger hopad en snömassa af mer än två tusen fots mäktighet. Man kallar denna majestätliga remna i berget »el Corral». Det var kanske ännu tusen fot att stiga för att nå den högsta toppen, men solen var redan i nedgående, och vi blefvo därför sittande vid en af de branter dit vi hunnit. Visst darrade våra knän något, men detta tror jag borde mindre tillskrifvas den tunna luften än det ganska mödosamma uppstigandet.

Vi voro emellertid nu ungefärligen tio tusen fot öfver hafvet. Nästan hela Andalusien låg utbredd under oss som en karta, och floderna framglittrade här och der, belysta af qvällsolen, och sågo ut som tappade diamantkedjor. — Men omkring bergstoppen sammandrogo sig skyarne liksom hotande med oväder, och stora regnstänk föllo ur de stålblå molnen. Omkring oss sågo vi vattenhvirflar suga emellan molnmassorna och de klumpformiga skyarne liksom staplade på hvarandra. Högsta spetsen var snart insvept i tunga mörka moln, som riktigt tycktes hota; men det var ändå en sådan tjusning i den storartade synen, att jag försökte gå baklänges ner för att icke förlora ett ögonblick af detta majestätliga skådespel.

Nedkomna på snöfälten, kastade vi snöboll i skymningen, och när vi kommo till vår grotta, satt ryssen och värmdes sig framför det brinnande enriset, hästarne stodo sömniga med långa halsar och hängande hufvuden, och »el mozo» gick bland stenrösende och högg upp enstubbar och annat, som kunde duga till bränsle. Himmelen var öfversädd med stora stjernor, och det var en underlig stillhet rundt omkring oss. Man blef sömnig. Inuti grottan var plats endast för tre, så att tvenne måste sitta utanför, något som också var nödvändigt för eldens skötsel och för att passa på, om vargarna skulle göra en påhelsing. Sömnigen blef därför orolig; redan vid midnattstiden gjorde vi oss en vinglög, och innan klockan tu beramades att vi skulle laga oss i ordning för att hinna upp till Picacho före soluppgången. De båda tyskarne ville dock icke röra på sig, så att jag fick endast Kuloff och vår mozo med mig. Det var stjernklart, men mörkt. Spöklika stodo bergspetsarne rundt omkring, under det att nedanför långt i fjerran landet låg utbreddt, och här och der svaga ljuspunkter syntes glimma från någon stockeld eller från brinnande halmstubb på åkrarne. Det var ännu natt, och världen låg som i ett mörkt kaos och liksom oskapad nedanför oss. Småningom ljusnar östern. Det är ett öfverväldigande majestät i detta ljusningens

lugna, oemotståndliga framåtskridande. Det är som en triumfmusik, allt starkare och starkare bådande segraren. Stjernorna slockna icke, de smälta i det flödande ljushafvet. De äro som landsflyktiga, irrande i främmande land, kämpande mot och nästan öfverväldigade af mörkret. Nu nalkas befriaren. Och världen får form; de omätliga bergskedjorna sträcka sig åt öster och vester, och dalarne sjunka djupt emellan dem. Men allt är grått, ritningen blir allt skarpare, men ändå är det ännu som om världen blundade. Med svaga liksom utspädda färger börjar dock småningom allt målas, gräset blir grönt och sädesfälten gula; men harmonierna i luften väga ännu icke jemnt, på ena sidan är himmelen stålblå och kall, under det att i östern redan förgyllda rosenskyar dyka upp i en varm imma af guldglut ljus.

Med temlig ansträngning hade vi till slut hunnit högsta spetsen af el Picacho. Det blåste nu så häftigt, att jag måste lägga mig ner och krypa på händer och fötter för att icke blifva bortförd af vinden. Allra öfverst är det liksom ett kullrigt klippgolf, på hvilket ligga ett par stora stenblock. Detta förvånade mig så mycket mera, som dessa block tycktes vara af en annan stenart än sjelfva berget. Jag höll mig fast i skydd af det ena och stirrade mot den liksom brinnande östern. I ett nu sköt en lysande kant af solen upp öfver horisonten och skickade äfven till mig en stråle af sin obeskrifliga prakt och outömliga rikedom. Det var majestätligt, öfverväldigande, — nästan som om jag hade fått se solen för första gången.

El Picacho säges vara omkring elfva tusen fot öfver hafvet, som synes djupt nedanför, med kustens alla uddar och vikar. Afrika lär kunna skönjas vid klart väder; nu var det skymdt i en töcknig solrök. Bredvid el Picacho, men skild derifrån genom ett ofantligt svalg, står den andra, lika höga spetsen af Sierra Nevada, som kallas Muley Hassan. Djupt nere i dalen emellan dessa fjäll ligger bergsjön eller lagunen. Åt ett annat håll ser man, huru fjällmassan liksom våldsamt delat sig i

ofantliga raviner; på spanska kallas de »barancos». El baranco de San Juan med sina söndervittrade bergkolonner och kolossala fantastiska former drager ögat till sig, men ligger så långt bort, att det fordras örnblickar eller en god kikare för att kunna urskilja mer än massan af det hela. Närmare omkring höja sig ofantliga mörkgrå bergspetsar, bland hvilka man nästan kan tro sig se förstena ett jättelikt yngel, som tillhört kaos. Här reser sig en klippa lik ett oformligt puckelryggigt troll med krona på hufvudet, och midt emot sitter hexdrottningen belöjad och i årtusenden orörligt vänd åt samma håll.

Klockan var åtta, när vi åter hade hunnit ner till vår grotta, vägledda af röken från det brinnande enriset. Vi hade nästan oupphörligt klifvit uppföre öfver slippriga branter under sex timmars tid. Jag var därför rätt trött, i synnerhet som jag hade gjort ungefär samma vandring qvällen förut, och föll innan kort i djup sömn. — Efter ett par timmar stego vi åter till häst och begåfvo oss på återvägen till Granada. På hästryggen glömdes tröttheten, och när vi hunnit ner till bergskällan på vägen, spisades frukost med god matlust och munterhet. På eftermiddagen anlände vi till Alhambra, efter att hafva utstått några förfärligt heta timmar. Mitt ansigte blef liksom förbrändt, kinderna voro svullna, läpparne upplåsta och hela ansigtet brännande hett. Min beskedliga gumma gaf mig ättika och vatten att bada på det eldröda, svidande skinnet. Läpparne började snart spricka sönder och blöda, och stora stycken af ansigtets yttre beklädnad kunde rifvas bort som bränd näfver. Jag hade aldrig kunnat tänka mig, att solskenet skulle hafva en sådan kraft, äfven om jag antager att mitt missöde i viss grad måste skyllas på den tunna bergluften och blåsten.

Midsommaraftonen var promenaden hela natten illuminerad med lampor och lyktor. Det var regementsmusik i alleerna och ett slags marknad med sötsaker, mandlar,

nötter, is och lemond. Vid midnattstiden förrättar man sin andakt genom att blöta hufvudet i någon af fontänerna, till Johannes döparens åminnelse, som det förklarades. Det är ett flitigt dykande, doppande och döppande, och ingen vill vara mor eller jude. Förr hade presterskapet på denna helgdagskväll en ceremoni, hvarvid Darro förestälde Jordan, och då man kastade ut midt i strömmen hvad som kallades Johannes döparens klippa, i form af ett stort block af tvål. Botöfningen eller penitensen bestod deruti, att flickor och hustrur med uppskörtade kläder störtade ut i vattnet för att få, om icke hela stycket i land, åtminstone hvar och en sin bit deraf. I följd af kyrkans minskade inflytande och inkomster har på de senaste åren beklagligtvis något tvålstycke icke synt till, och man börjar frukta att detta betyder kommande örlig och dyr tid. Hvarje land roar sig på sitt eget vis.

I Sverige plägar man om midsommar under de ljusa nätterna ro ut med flickorna för att plocka pors på holmarne. Med stilla jemna årsliag glider båten fram, tills han skjuter in i den höga vassen, och den stilla insjön speglar ljusa natthimlen och trädens mörka skuggor. Det är tyst i de gröna hagarne; man hör blott då och då hur långt bort i skogsbrynet göken gal. Och när man åter sitter bland doftande löf och blommor i den lastade öckstocken, ler morgonsolen redan åt de gäspande munnarne och de tunga ögonlocken. Men sjelfva midsommaraftonen reses den höga majstången, behängd med förgyllda ägg, silfverpapper och blomsterkransar; det är kanonskott och spelmän, det är fioler, dans, öl, och aftonrodnaden kysser gryningen. Under de höga tallarne är det lust och förtrolighet, och bland hängbjörkarne, der elfvorna dansat på det mjuka gräset, sitter ekorren på grenen och nickar skälmskt åt de rödblommiga flickorna, som hoppa öfver den mossiga gärdesgården.

Ingenting sådant eger rum i Spanien. Det kan nog vara förtjusande i den varma, stjernklara natten bland rosenbuskar och orangens guldäpplen, glittrande vatten-

konster och blommande myrten, der det fins förgyllda solfjädrar och silkesbasquinäs, svarta ögon och andalusiskt joller; men midt i allt detta flyger nordbons minne gerna tillbaka till den susande granskogen invid det forsande fallet, der gullvifvan berättar sin konungasaga för den lyssnande blåsippan, och der den blyga, uppriktiga Linnéa hviskar så tyst med erkeförföraren förgätmigej.

Jag måste omsider besluta mig till att resa från Granada, lemna Alhambra, Carmen och hennes släktingar, hvilka alla kysste mig och höllo långa tal, afbrutna af snyftningar och ryggklappningar. Mina tyska vänner följde mig ner till forvagnen, på hvilken jag fick plats på kuskbocken emellan »majoralen» och »zagalen», det vill säga emellan kusken och hans premier-minister. Ute på vägen dammade det visserligen ganska mycket, men sådant måste tålas, och sådana damskyar äro rätt präktiga att skåda, när aftonsolen förgyller dem och när midt uti dem den tunga vagnen rullar fram efter en lustig trupp af tio mulåsnor, som skaka sina granna tofsar och klingande bjellror. Zagalens göra är att hålla alla dessa ystra mulåsnor i fyrsprång. Han springer därför merendels bredvid dem, oupphörligt piskande och hojtande, men när de kommit i den fart som han önskar, hoppar han lik en vildkatt upp på ena sidan om kuskbocken. Hvar han på de rullande hjulen finner fotfäste eller hur han lyckas komma upp, vet han förmodligen icke sjelf, — det är snillets ingifvelse. Han håller sedan från sin upphöjda plats en helt egen och originel föreläsning för mulåsnorna och med så många underliga läten och smackningar, att en talande mulåsna svårligen skulle kunna göra det bättre. Att mulåsnorna fullkomligt förstå honom, som om han talade deras eget modersmål, är otvifvelaktigt. Den första i spannet heter vanligtvis »la generala», »la capitana» eller »la priora», och resten af de svarta nunnorna »Carbonara», »Coloevra», »Valorosa», »Pastora».

De synas fullkomligt känna till dessa namn, ty den af dem, som zagalen ropar åt, lägger genast hörsammast öronen utåt ryggen och spänner i med dubbel kraft.

Månen gick upp, vår zagal blef liksom stämd i moll, och han började gnola om sin längtan efter annat än att piska åsnor. Bland annat sjöng han om hur »un beso vale mas que cinco claveles» — en besynnerlig åsigt, att en kyss kan vara värd mer än till och med fem nejlikor!

Det började blifva sent, och jag blef småningom så sömnig, att jag endast med svårighet kunde hålla mig fast på min farliga plats på kuskbocken, så att jag ej föll ner under vagnshjulen. Ändtligen dagades det, vi voro framkomna och utanför hotellet i Malaga.

Jag stannade icke i Malaga, utan tog genast plats på första ångbåt, som gick till Cadix. Vi lemnade hamnen om aftonen och voro snart ute på det stilla och glittrande hafvet, der den uppgående månen speglade sig, så att man kunde tycka sig se liksom en lång väg beströdd med guldpenningar, hvilka ibland flöto tillsammans i stora massor, ibland skingrades i total bankrutt, ungefär såsom det händer i köpstäderna på land. Längre ut kommo vi midt uti en vandrande mist, och det var nytt för mig att på denna hvitgrå grund se ett slags regnbåge bildad af månskenet. Det såg ut som en regnbåge tecknad med svartkrita, det var Iris i svepning, ett eko af ett eko, ett minne af den glömda. På morgonen stannade ångbåten endast en stund i Gibraltar, så att det icke blef tid att gå i land. Det stora klippberget tecknade sig mörkt och majestätligt emot den ljusa luften; man har icke så oriktigt liknat det vid ett ofantligt hvilandande lejon. Det lär vara det enda ställe i Europa, der det fins vilda apor; tama finnas många, till och med i kalla norden. I Gibraltars sund var det en otalig mängd hvita segel, som speglade sig i det stilla vattnet. Att se hvita segel på hafvet fröjdar oss ungefär som att se den skiftande såpubblet; det tyckes nästan ligga i vår

natur att lockas mest af det minst varaktiga. Huru skulle vi eljest stå ut med att resa?

Vi foro förbi Tarifa, som ännu har pittoreska moriska befästningar. Flickorna der bruka ännu att bära mantillan på det moriska sättet, så att endast litet af ena ögat synes. Morerna voro ett klokt och försigtigt folk, som lärt spanjorerna mycket: bland annat att *ett* par vackra flickögon kan draga mer än *två* par oxar.

Spanska romanserna besjunga ännu »Guzman el bueno», som försvarade sig emot morerna, och i Tarifas borg visar man ännu det lilla fönstret, hvarifrån han kastade ut sin dolk och svarade fienden, som hade hans son i sitt våld och derigenom försökte beveka honom att gifva upp fästningen: »Jag kan lefva utan son med heder, men icke utan heder fastän med son.»

Cadix har ett mycket briljant och ståtligt utseende från sjösidan. Byggnaderna äro bländande hvita, rednen full af stora flaggande skepp, och öfverallt gula kupoler, kyrktorn och terrasser med belvederer af glaceradt kakel. Prinsessan, drottningens syster, med gemål hade just kort förut äfven anländt, så att när vi kommo upp i staden fladdrade vimplar och sidentäcken ifrån alla balkonger. Det var saluter och kanondunder, paraderande trupper och obeskriflig grannlåt. Till följd af detta kungliga besök blef det sedan två tjurfäktningar, medan jag var i Cadix.

Staden föreföll mig mycket fin och putsad, med rena, sopade gator, hvitlimmade hus med grönmålade balkonger. De flesta af de öppna platserna äro planterade med höga vackra träd, och på Plaza de Mina är promenaden öfverbyggd, likt en veranda, och der hängde fullt med vindrufvor i rika klasar, både hvita och blå. Från batterierna är utsigten härlig åt hafvet, och hvarje afton kan man der få se solen sjunka i oceanen. Dricksvattnet är dåligt; det finnes hvarken brunnar eller källor, hvarför allt sött vatten uppfångas med snålhet i cisterner under regntiden. Klimatet förtjusande; ingen vinter, endast några regnskurar, litet rusk och derefter vår igen.

I den kyrka, som fordom tillhörde ett franciskanerkloster och ännu kallas »de los capuchinos», fins den tafla, på hvilken Murillo målade, när han föll från ställningen baklänges och skadade sig så illa, att han varsamt måste föras till sitt hem i Sevilla, der han kort efter afled. Taflan föreställer Santa Catarinas giftermål och blef färdigmålad af en Murillos elev, Meneses Osorio.

Det säges, att Cadix grundlades af Herkules, som sedan bjöd Venus att komma och bosätta sig der med Gratierna. Nu hafva dessa skaffat sig mantilla, solfjäder, och silkesstrumpor, ty moderna förändras. Sedan Spanien icke mer är hedniskt, kallas der gratie också »engel», och det tros, att *den* aldrig får någon gratie, hvilken icke som litet barn redan i vaggan sett sin skyddsengel. Dermed må förhålla sig huru som helst; att hafva gratie tyckes vara lätt nog för den som har fått den, likasom att vara vacker icke är någon konst för den som är en skönhet.

Från Cadix gick jag vid middagstiden med ångbåten till Sevilla. Det blåste temligen hårdt, till dess vi hunno San Lucar vid utloppet af Guadalquivir; men uppför floden foro vi sedan hela eftermiddagen i lugnt och stilla väder. Guadalquivir är bred, men gul och grumlig af uppslammad jord. Vid stränderna, som äro flacka och utan träd, stodo här och der flockar af kreatur, vaktade af någon ensam herde. Luften var het och liksom skinnande hvit. Vi sågo »le mirage», en besynnerlig hägring, hvarigenom de längst bort belägna höjderna och lunderna syntes nästan flytande uppe i luften öfver slättlandet. Det var, som om man sågo stora sjöar långt bort. Detta fenomen lär vara vanligt äfven i de egyptiska öknarne, der det grymt gäckade Bonapartes törstiga soldater.

Solen var i nedgången, när vi till slut fingo sigte på la Giralda, katedralens höga moriska torn, och snart derefter landade vi under »la torre del oro», guldets torn, och voro i Sevilla.

Jag hade rest från Malaga i sällskap med två engelsmän, Grant och Harvey, och vid vår ankomst till Sevilla följdes vi åt till Fonda de la Union vid la Plaza del Duque.

De första dagarne blef det naturligtvis spring för att se stadens märkvärdigheter, kyrkor och palatser, tafior och kuriositeter. Gatorna föreföllo mig smalare än jag föreställt mig dem, likaså husen mycket lägre. Det var en rätt liflig rörelse på Calle de las Sierpes, den förnämsta gatan, der det fins butiker af många sorter emellan kaffehus och sockerbagare, perukmakare och barberare. Stadens utseende gjorde på mig ett obeskrifligen angenämt intryck. Allt tycktes mig olikt hvad jag hade sett förut. Hälften af Sevilla kan man säga vara morisk, likväl med en liten tillblandning af så liflig spansk karakter, att man beständigt kommer ihåg ordspråket:

»Quien no ha visto Sevilla

No ha visto maravilla.»

Jag vet ingen stad, som så från första ögonblicket intagit mig. Medan man passerar genom de smala gatorna, kan man till höger och venster se in uti husens små eleganta marmorgårdar eller, som de på spanska kallas, »patios», någonting helt egendomligt för Sevilla, — åtminstone har jag annorstädes icke sett någonting liknande. Invändigt ser man, rundt omkring, en pelargång af smärta kolonner, under hvilken det fins soffor, bord, tafior, speglar, fortepiano och guitarrer, alldeles som vore det i en salon. I midten, under bar himmel, stänker beständigt en liten vattenkonst emellan myrtenbuskar och mångfärgade blommor i stora krukor, och i hörnen stå statyer på det svarta och hvita finslipade marmorgolfvet. Om qvällarne glittrar det der inne af lampor, lyktor och vaxljus; då har man der gästfria »tertulias» eller soireer, dans, musik, ungdom och munterhet; och som det är ett bruk att portarne alltid äro helt och hållet öppna, kan man lätt från gatan se in i dessa trefliga samqväm. Det, hvarom dessa »patios» mest påminna, är Pompeji, ehuru bland grushögarne der numera icke hållas några »tertulias».

Många af de större palatserna hafva derjemte äfven trädgårdar, der oranger och citroner blomma och sprida en förtjusande doft rundt omkring.

Till katedralen och »la Giralda» stälde vi naturligtvis först vår vandring. La Giralda, det höga moriska tornet, är gammalt, ända från elfvahundratalet; det är fyrkantigt, och alla fyra sidorna äro olika hvarandra. Öfverst står en inskription med stora bokstäfver: »Nomen Domini fortissima turris», och det hela krönes af en kvinlig figur, gjuten af brons och föreställande tron (la fé). Denna figur håller en stor fana i hand, och ehuru hela statyn är mycket tung, vänder den sig likväl vid den minsta väderfläkt. Man har med rätta framhållit det opassande af en sådan personifikation af tron, som väl bör vara fast.

Katedralen i Sevilla, den allra största af alla kyrkor i götisk stil, har en areal af omkring 120,000 qvadratfot. År 1480 beslöt domkapitlet i Sevilla, att »kyrkan skulle byggas så präktig, att den aldrig kunde få sin like och att efterverlden skulle komma att säga om dem, som företagit ett så storartadt arbete, att de måtte hafva varit vansinniga», — en originel ambition.

Det snille, den känsla och smak, som ledt arkitekturen af detta sublimes konstverk, kan icke nog beundras. Dagern är inuti kyrkan fördelad och förmildrad på ett så obegripligt angenämt sätt, att i den genomskinliga skymningen, i dess fridfulla och högtidliga lugn, tankarne snart liksom lullas till en stilla ro, vända sig inåt och till andakt.

Vi sågo, dock endast i förbigående, de märkvärdigaste altartaflorna — arbeten af Murillo, Alonso Cano, Valdés med flere store mästare; så många andra intryck liksom skymde bort dem, att vi uppsköto deras skärskådning till ett annat tillfälle. Man kan icke när som helst hoppa in i en stor målares imagination, och det är därför icke ovanligt att påflugenheten här ej hinner längre än att stöta näsan mot skattkammardörren, hvilken den icke förmår öppna. Här finnes Murillos största och kanhända bästa-tafia, föreställande Kristus-barnet i en strålande sky

och omgivet af en englakor, som uppenbarar sig för S:t Antonius. Vi voro inne i sakristian och sågo kyrkans silfver och juveler, — äfven messhakarne och biskopskrudarne, af hvilka några voro så öfverlastade med guldbroderier, att det var svårt att lyfta dem. Presternas koketteri är i det fallet af annan art än dansösernas. I domkyrkans bibliotek förvaras en modern fransk målning, föreställande Columbus bredvid en jordglob, skänkt af Ludvig Filip, som förmodligen fick någonting mycket bättre i stället. — Katedralen i Sevilla är mycket väl bibehållen och visar, att Andalusiens klimat, snarlikt Egyptens, icke är så fiendtligt mot byggnadskonsten som Nordens.

»Alcazar», det gamla moriska kungliga palatset, ligger helt nära katedralen. Det byggdes för kung Pedro el cruel år 1364, icke mycket senare än Alhambra, af moriska byggmästare och arbetare. Det är i morisk stil, men i stället för kufiska bokstäfver och arabiska inskriptioner finner man här munkskrift och kungliga vapensköldar ingå i ornamenteringen. Façaden är rik på förgyllning och symmetriska filigransornamenter i lysande färger, så att man nästan kan tro sig se brabantiska spetsar och emaljerade smycken. I ett af rummen visas ännu den vrå, der don Pedro lät mördra sin bror, ordens-stormästaren af Santiago, don Fadrique. Alcazar påminner helt och hållet om Alhambra och har ett egendomligt österländskt utseende. Trädgården är högst intressant och är bibehållen alldeles i den stil, som brukades på kejsar Karl V:s tid, med klippta cypresser och hvälfda bersåer samt blomsterland, utlagda i form af fläktar örnar med klor af gula hyacinter och näbbar af tulpaner, emellan marmorfontäner och förgyllda statyetter.

Vi besågo äfven ett annat gammalt palats, som kallas Casa de Pilato och tillhör hertigen af Medina Celi. Det är en besynnerlig blandning af morisk och götisk konst. Emellertid tror folket att det är en trogen imitation af det palats, som i Jerusalem beboddes af Pontius Pilatus,

och i den moriska trappgången visas ett litet gallerfönster, i hvilket tuppen satt och gol, när Petrus förnekade vår Herre. Under en madonnabild, kopierad efter Murillos »Virgen de la servilleta», är uppfästadt ett anslag af kardinalerkebiskopen i Sevilla, att han förunnar åttatio dagars aflat åt hvar och en, som läser ett visst antal Ave Maria under detta tuppffönster.

Icke långt ifrån la Plaza de Toros ligger ett hospital, som kallas la Caridad. Façaden är prydd med stora helgonbilder, målade i blått på hvitt kakel och, enligt hvad man påstår, efter kartonger af Murillo. Detta hospital är en donation af Murillos vän don Miguel de Mañara, en spansk adelsman, som i folktraditionerna ofta förväxlas med den från Mozarts opera så välbekante don Juan. Om denne don Miguel berättas bland annat, att en gång vid midnattstid, då han var på hemvägen från något muntert samkväm, mötte honom ett liktåg. Med lättsinnigt öfverdåd ropade han åt den förste presten att säga hvad den döde hette. »Don Miguel de Mañara», hördes en spöklik stämma svara, och när denne ändå oförfärdt gick fram och kastade undan det svarta bårklädet, såg han sig sjelf liflös i likkistan. Från nästa morgon blef nu don Miguel helt och hållet en omvänd människa och lika så ödmjuk som han förut hade varit öfvermodig. Med frikostig hand utdelade han sina egodelar bland de fattige och byggde la Caridad, i hvars kyrka han, efter önskan, ligger begrafven nära dörren. På den släta grafstenen synes intet namn; endast dessa ord äro der inristade: »Här ligger den störste af alla syndare begrafven.»

I samma kyrka finnas flera mycket dyrbara målningar, liksom genom ett underverk undslupna den konstsamlande marskalk Soult, när han med sina trupper härjade i trakten. Här ser man Murillos stora, märkvärdiga tafla, som spanjorerna kalla »la sed» (törsten) och som föreställer Moses, då han öppnar källan i hälleberget. En annan lika stor målning, äfven af Murillo, hänger midt emot och kallas »pan y pesces», eller de fem tusen mäns

bespisande. Båda taflorna äro målade i ett slags dristigt dekorationsmanér och äro konstverk af högt värde, ehuru Murillos konstnärskap alls icke låg åt fresco-hället och han aldrig kände sig befogad att samverka med den omgifvande arkitekturen. En annan mindre tafla af Murillo finnes der äfven: San Juan de Dios, som bär på ryggen en engel, — en legend, som jag icke känner. Under kyrkans kor förvaras de två märkvärdiga målningarne af Juan Valdés Leal: »dödens triumf» och »prelatens lik». Den första af dessa föreställer ett benrangel, som släcker ut en ljuslåga midt ibland attributerna af timlig härlighet. På den andra taflan ser man ett lik, klädt i biskoplig skrud, uti en likkista, och i en annan en riddersman, som säges föreställa don Miguel de Mañara sjelf. Båda dessa lik äro målade såsom i förruttnadt tillstånd och fulla med maskar och ohygglighet; under läses inskriptionen: »Sic transit gloria mundi.» Ehuru ämnet är så vederstyggligt som man kan tänka sig, tyckes det otvifvelaktigt vara måladt efter verkligheten och har stor natur-sanning och illusion. Det berättas, att Murillo sade sig icke kunna betrakta dessa taflor utan att hålla för näsan, — ett tvetydigt smicker. Hvad de föreställa är förskräckligt, men utförandet röjer stort artistiskt snille, och konstnärens intention att varna är tydlig.

Af privata samlingar sågo vi don Aniseto Bravos och don Francisco Balmasedas. Man finner ännu i Sevilla värdefulla målningar af spanska skolan, ehuru så mycket blifvit föryttradt till England, Frankrike och andra länder.

Redan i Granada hade jag fått anvisning på en boning i Sevilla, som troddes kunna blifva passande, och jag gick därför ut en afton och sökte detta ställe för att se, om det kunde vara värdt att flytta dit från hotellet. Det var icke ofördelaktigt beläget invid katedralen, »las gradas de la catedral», och jag bestämde mig för att försöka lokalen, åtminstone till en början.

Från gatan leder en smal portgång till en icke mycket bredare kammare, der det dock är plats för en soffa, ett

litet bord och ett par stolar. På väggarne hänga några dälige och svarta taflor ur bibliska historien i smala, maskättna förgyllda ramar. En trappa upp finnes ett slags förmak med möbler i hvita öfverdrag, kopparstick i glas och ram, och en spegel, som förmodligen förr har varit brukbar. Allt visserligen snyggt och städadt, men ändå utan att förtjena den öfverdrifna beundran och det beröm, som señora Maria Francisca slösade på hvarje liten tingest och vrå. En opartisk domare skulle utan tvifvel hafva hållit den långa och smärta pigan Manuela, med hy så mörk som en kreols och ögon svartare än ett par bläckplumpar, för lägenhetens största prydnad; men, som sagdt, miseñora Maria Francisca tycktes föredraga det rankiga pelarbordet och dess grannlåt, en docka, föreställande jungfru Maria klädd som herdinna och sittande under en stor glaskupa. Alla fördelar, som tillskrefvos min sängkammare, hoppar jag öfver, tillika med värdinnans poetiska målning af balkongen med dess blomkrukor och den upplyftande utsigten öfver katedralens portal midt emot.

När jag der ställt mina saker i ordning, kom händelsevis en af señora Marias bekanta för att göra henne ett besök. Han var strax redobogen att erbjuda sig till min följeslagare under en vandring i staden och lofvade att låta mig få se och beskåda mycket, som främlingar vanligtvis gingo förbi. Som man kan tänka, omfattade jag tillfället med nöje. Señora Maria hade många loford för sin vän, som förut varit munk och därför borde känna till både kapeller och kloster, lika väl som hvarest ett godt glas vin kunde fås, om man på vandringen blefve törstig. Jag gick således ut med honom, och han visade sig ganska vuxen det värf, som han så välvilligt hade åtagit sig; åtminstone kom jag, liksom under skuggan af hans forna munkkåpa, att få se mycket som förmodligen eljest hade blifvit doldt. Hvarken Figaro eller il conte Almaviva har jag likväl ännu träffat; det säges, att båda gått in vid teatern och nu resa verlden omkring. Men

jag tycker mig redan som hastigast hafva sett Rosina och Susanna, alltid lika unga och vackra.

I Fonda de la Union fans det en stor och treflig patio, som jag nu riktigt saknade i min nya bostad hos gumman Maria Francisca, hvars lilla krypin omöjligt kunde kallas »patio». Min värdinna hade två unga döttrar, båda gifta, Isabelita med en fyrverkare och Salud med en skrifvare. Sällan var det någon afton som de icke kommo och helsade på gumman, och de voro då mycket skämtsamma, i synnerhet när fyrverkaren och skrifvaren icke voro med. Isabelita tyckte om att röka cigarrett, något som systemen kallade en odygd att skämmas öfver och hvaråt hon grinade så, att man riktigt kunde bli kär i henne. Men Isabelita påstod att när Fernando — det var fyrverkaren — lekte så mycket med eld, kunde hon väl också få leka litet. »Ave Maria purissima», utropade Salud, »tala icke om hans krutmagasin! Knäna vilja svigta under mig hvar gång jag tänker på hans raketer, solar och ormar, och hvilken fandango det skulle bli, om den minsta lilla gnista hittade på att komma lös. Hemma hos oss, sade hon, »är det mycket säkrare, der behöfver man icke frukta för att elden skall komma lös — om icke i Pepes lugg, när han sitter och skrifver om nätterna. Men så mycket får jag ändå lof att säga, att fins det någonting, som jag hatar lika mycket som fyrverkarsaker, så är det verkligen skrifveri om nätterna.» Och hon såg olycklig ut, — olycklig så att man kunde få medlidande med henne.

Gummans tredje dotter Mariquita är för närvarande nere vid hafsbaden i San Lucar, men väntas snart hem. Systrarna tala oupphörligt om Mariquita och det på ett sätt, som låter mig gissa att hon ser mycket bra ut. När hon är hemma, bor hon hos modern; och i ett litet krypin två trappor upp har Salud haft den artigheten att visa mig Mariquitas alla sidenklädningar och andra hemligheter, hängande på väggen, och ett par tygkängor och några par små skor, hvilka Salud, allt under berömmande af systemens särdeles vackra fötter, gjorde sig besväret att

visa mig huru fullkomligt väl de passade henne sjelf. Det var verkligen ett beundransvärdt skoarbete, riktigt att måla af, i synnerhet när också de broderade kilarne på strumporna kommo i rätt dager. — »Men jag skulle vilja slå vad att miseñora Mariquita ändå är smalare om lifvet än ni, min nådiga, åtminstone att döma efter klädningarne och ögonmått.» — »Alldeles icke,» utropade hon stucken, »just tvärt om, precist tvärt om — och» — men den feta gumman kom pustande långsamt uppför trappan, och af en eller annan orsak blef mätningen uppskjuten.

En af mina första och angenämaste bekantskaper i Sevilla var don Frederico Ludwig, en redan till åren kommen herre, som är född i någon småstad i Tyskland, jag tror i badiska landet, men sedan ungdomen vistats först i England och derefter många år i Spanien. Af naturen är han i ovanlig grad välvillig, hjälpsam och artig mot alla, dertill i besittning af fin bildning och stor beläsenhet samt i fullkomligt oberoende ställning. Jag har på kort tid till honom kommit i det förtroligaste förhållande, vi träffas dagligen, och jag har alltid nöje i hans sällskap. Han har samlat sina rum fulla med gamla taflor, små och stora, på väf och på koppar, på trä och pergament, och är väl bevandrad i konsthistorien, i synnerhet den spanska, bland hvars urkunder jemte andra dammiga luntor han gerna sitter fördjupad i arbete vid en liten pulpet bredvid fönstret, snarlik en af Rembrandts filosofer eller doktor Faust, innan denne hade gjort bekantskap med Mefistofeles. Han har lefvat länge skild från sin fädernebygd, men har därför icke förlorat den Biederkeit, Treuherzigkeit och ärlighet, som man ofta finner hos tyskar. Men ehuru don Frederico i själ och hjerta förblifvit tysk, talas oss emellan vanligtvis engelska; han talar detta språk alldeles som en infödd och har så länge lefvat i England eller i korrespondens med engelsmän, att han är fullkomligt förtrogen med förhållandena

derstädes. Sedan så många år bosatt i Sevilla, känner han numera icke någon lust att utbyta Andalusiens jemna förtjusande klimat hvarken mot det ofta töckniga England eller mot frosten i Tyskland. Vid hans år skulle ett sådant ombyte kanhända också vara vågsamt, och han har därför stannat här i stillhet, omtyckt och värderad af alla.

I hans sällskap har jag gjort besök hos Sevillas artister, hos Bejarano, Becquer, Roldan, Rodriguez m. fl. Rodriguez har stora anlag, lätt och djerf pensel, men är rå och taktlös i sin uppfattning. Han målar lifliga grupper, fulla karlar, dansande flickor, sällskap vräkande sig i det gröna, grinande och skrattande ansigten af den sorten som man blir melankolisk af att betrakta. Rodriguez sjelf ser ut som en esquisse till ett hemskt fantasiporträtt i lebensgrösse; hvarken gammal eller ung, emellan 22 och 40 år, liten till växten, spenslig, knotig, gulgrön, med knotiga kindben, svarta ögon och liksom soltorkad. Don Frederico har också presenterat mig i Casino Sevillano, ett slags klubb, mycket elegant inrättad, med stora rum, vacker patio, biljard och läskabinett med en mängd spanska och utländska tidningar och journaler. Jag har der gjort flere angenäma bekantskaper, bland andra med don Marcos de Pereda, bröderna Boutelou, Felipe Villamil m. fl.

I Sevilla äro alla hus hvitkalkade både utan och innan, och hvarje familj har sin egen kruka med kalk eller gips och vatten, hvilken tillblandning strax användes, så snart det kommer en fläck på väggen in- och utvändigt. Det kan icke nekas, att ju denna hvitlimning gifver ett städadt och renligt utseende åt det hela, men det är skada att den icke alltid göres med urskilning; ofta ser man rätt vackra gamla marmor-örneringar på det sättet öfversmorda, och naturligtvis är derigenom den eleganta moriska färgläggningen på tusen ställen helt och hållet tillintetgjord.

Jag stod en dag bland myrtenbuskarne och blomkrukorna på vår balkong och betraktade, huru Manuela, smidig och mjuk om lifvet, bararmad och brun, penslade

med sådan gips omkring dörrposterna vid vår port, när på den smala gatan en procession gick förbi. Det var många led af svartklädda och florbeslöjade fruntimmer, både äldre och yngre, framför hvilka en ganska vacker flicka liksom en fanjunkare bar ett crucifix på en lång stång. Sist bars systerskapets banér af siden, guldbroderadt och med en derpå stickad helgonbild. När de gingo förbi balkongen och de unga damerna sågo upp, kunde jag icke bibehålla en riktigt allvarsam min, och jag tyckte mig se att de, trots krusfloret, icke voro mycket sorgbundna. När jag sedan frågade Manuela, hvad detta betydde och hvilka damerna voro, tog hon på sig en mycket hemlighetsfull min och hviskade liksom i djupaste förtroende: »bobas», det är hvad en fransman skulle kalla »grandes bêtes».

När jag kom ner i rummen, fann jag min feta beskedliga gumma sittande på en låg pall och jemrande sig för en pinaude hufvudvärk. Hon visade mig, huru hon såsom ett lindrande medel hade fäst i håret bak i nacken en svart klädeslapp. Det var en relik af en prest, som för några år sedan dött i Sevilla i hvad som kallas »odeur de sainteté». Om lappen var af hans väst eller kappa, kunde man numera icke se; emellertid kysste hon den undergörande klenoden med stor andäktighet och fäste den sedan igen i håret med en knappål. »De nyaste helgonen», sade hon, »sägas vara de bästa att hålla sig till, ty de äro icke så öfverlupna, kan man tänka, och ha derfor nog bättre tid att taga sig af och hjälpa en stackare.» Hon visade mig också en liten dosa af horn, i hvilken låg förvarad en bit silfverbrokad af samme gudsmans messhake och på botten det dyrbaraste af allt, väl inlagdt i ett litet pappersbref, likt ett pulver: en äkta pris snus ur helgonets egen välsignade dosa. Det var en lång historia om huru hon genom väns vänner och med stor fintlighet hade kunnat bringa det så vida, att en canonicus verkligen, ehuru med stor svårighet, hade låtit beveka sig att såsom en speciel gunst tillstådja, att hon riktigt fick inlösa dyrbarheterna. Jag kunde icke annat än anmärka,

att det förvånade mig att hon icke försökte litet af prisen i näsan i stället för den svarta lappen i nacken, och jag såg henne verkligen betänka mitt råd och sparsamt spendera några af de dyrbara kornen, allt under mumlande af en kort bön. Dagen derpå hörde jag med stor tillfredsställelse, att det hade radikalt botat henne, och hon tackade mig mycket för det jag förmått henne till att försöka snuset. Tacksägelser får man ibland rätt oförskylt.

Det var en stor militärisk begrafning i katedralen. Sorgmusik och soldater med upp- och nedvända gevär. Likkistan öfverklädd med svart sammet och rikt prydd med guldgaloner. Ett bruk, som jag aldrig sett förut, var att det fans glasfönster på kistlocket öfver likets ansigte. Ibland madamerna i hopen gick ett rykte, att den döde var en artillerikapten, som tagit lifvet af sig af kärlek; fästmän hade också i förtviflan kastat sig utför en balkong i Cadix och blifvit upptagen död. Käringsprat har den meriten, att man icke behöfver tro derpå mer än man vill eller förmår. Det lider dock intet tvifvel, att här i landet kärleken ibland kan taga alarmerande proportioner. Så hände det sig för några dagar sedan, icke långt från oss, att två unga kärleksrika karlar icke kunde förlikas förr än den ene hade fått skära sönder magen på den andre med en lång, spetsig, hvass knif, — ett slags instrument, som här icke så sällan lär brukas.

Som jag nu kommit att bo så nära kyrkan, äro tillfällena många att få, om jag så tors säga, deltaga i dess pompösa festligheter och botöfningar. I går var ett långt segeltält spändt öfver gatorna rundt omkring katedralen. Det var den heliga jungfruns fest. Redan kl. 8 på morgonen fylles gatorna med folk, från balkongerna uthängdes röda sidentäcken, och det dröjde icke länge, förr än tåget ur kyrkan begynte. Midt i den långa och ståtliga processionen bars den praktfulla madonnabilden, sittande under en tronhimmel af silfverbrokad och klädd i hvitt guld-

broderadt atlas med röda silkesornamenter, tofsar och festoner. Öfver juvelkronan på hufvudet hängde en slöja af guldfior. I skötet på denna stora bild satt det lilla Kristusbarnet, bärande en tung kunglig krona, fodrad med skarlakan, och iklädt en styf hvit sidenkappa, knäbyxor af silfvertyg samt förgyllda skor med röda klackar. Till slut kom bland mycket presterskap kardinal-erkebiskopen, som med två fingrar utdelade välsignelsen till höger och venster. Han var klädd i en röd sidenkåpa, hvars släp uppbars af en annan prest, och på hufvudet bar han en svart fyrkantig mössa med stor grön silkestofs.

Förenämnda madonnabild kallas »la antigua» och hålles i stor helgd. Det förstås att den är undergörande. När San Fernando belägrade Sevilla, uppenbarade sig den heliga jungfrun för honom i en dröm, hvarefter staden strax föll i hans händer. Af tacksamhet därför ville han resa en votivbild, alldeles lik visionen, och beskref i sådan afsigt synen så utförligt som möjligt för sina bästa bildhuggare. Oaktadt de största ansträngningar lyckades dock ingen af dessa att frambringa annat än ovärdiga missfoster, hvaröfver den helige konungen blef, som man kan begripa, så vred, att det föll honom i sinnet att låta halshugga dem allasamman. Oförmodadt anmäldes då en ung främling, som bönföll, att Hans Majestät i nåder täcktes ännu hafva tålmod och tillåta ett ytterligare försök. Han utbad sig endast ett rum i slottet, der ingen skulle få störa honom och der han inneslöt sig med lifsmedel nog för fjorton dagar. Knappt voro ett par veckor förflutna, förr än den otålige konungen lät bulta på dörren och, då ingen svarade, uppbröta den samma. Midt i rummet fans då denna bild af den heliga jungfrun, hvilken San Fernando på ögonblicket igenkände såsom fullkomligt liknande hvad han hade sett i sin dröm. Lifsmedlen stodo orörda, den främmande konstnären var försvunnen och har sedan aldrig mera blifvit sedd, hvarför det är otvifvelaktigt att det var en engel.

Egron Lundgren, Italien och Spanien.

Ingen vet ännu af hvad ämne denna bild är gjord, och det är allmänt bekant i Sevilla, att en gång en prest, som af öfverdådig nyfikenhet försökt lyfta på den dyrbara roben för att erfara detta tillbedda underverks egentliga material, på ögonblicket blifvit slagen med blindhet. För trovärdigheten af allt detta har jag ingen annan historisk källa än Isabelita, ty det var hon som berättade för mig dessa märkliga tilldragelser, under det vi på eftermiddagen i sällskap med Salud och hennes »escribano» gjorde en promenad ut åt landet.

Vårt mål var en liten viña, tillhörig en deras släktning. Den låg icke mycket långt utom staden, så att vi snart nog voro framme vid detta paradiset, som bestod af en skräpig trädgårdstappa med några torra oliver, några mörkgröna orange- och citronträd, en stillastående »noria», d. v. s. vattenuppfodringshjul, samt ett hvitlimmadt ruskigt boningshus, i hvilket för närvarande ingen träffades hemma, hvaremot det fans stora feta grodor i de breda dikena och förmodligen ormar i ogräset. Fikonen voro emellertid mogna, rätt friska och smakliga, och antalet som deraf förtärdes var rätt betydligt. Knappt hade ett sådant smält i Isabelitas körsbärsmun, förr än hon genast stoppade dit ett annat, och när munnen var så full, att kinden på ena sidan stod ut som en persika, kunde man nästan tycka att leendet hade tagit sin tillflykt upp under ögonlocken och dit tagit med en god portion af det söta. Salud påstod, att de bästa fikonen funnos i toppen af trädet, och ville klifva upp för att komma åt att skaka de öfre grenarne. Trädet, gammalt och knöligt, var alls icke högt, och hon sade sig hafva klifvit upp många gånger förut; likväl satte sig hennes man på det bestämdaste emot ett sådant »fläng», som han kallade det, och Salud slog sig derför ned på gräsvallen med benen i kors under sig och sade sig endast i förbigående vilja anmärka, hurusom vissa personer tycktes icke vara till i världen för annat än vissa andra personers synders skull.

När vi befunno oss på återvägen hade solen gått ner, men det var stjärnklart och varmt. Systrarna voro oroliga öfver att de hade förväxlat mantillor, ty det betyder att man icke får en blund i ögonen på hela natten. Isabelita påstod sig dessutom känna, att en gräshoppa gjorde henne sällskap hem. Återkomna dit, funno vi gumman allena med sina kort; Pepe var trött och sömnig; Salud, hvarken det ena eller det andra, såg så modig ut, som om hon ville eröfra en hel värld. Hon sade blott att hon en gång på allvar måste lära sig hur det kom till att mammans patience alltid gick så förträffligt ut; — gumman gjorde knep.

Emellertid öfvertalade mig Marcos Pereda och andra bekanta att flytta från gumman Maria Francisca till en annan casa vid Calle de la Muela, hvarest de sjelfva bodde. När jag underrättade gumman om mitt beslut att flytta, blef hon som slagen af åskan, och hela huset fylldes af bestörtning och villervalla. Likväl skingrades detta moln genom några skrattsalfvor, och jag skildes från hela hushållet, gumma, döttrar, svägrar, ja till och med pigan, utan några fiendtligheter.

Det var ovedersägligt, att i mitt nya logis rummen voro mycket bättre, större och ljusare, med ett ord att der var betydligt mera utrymme för armbågarne. Vi hade der en vacker patio med marmorgolf och stora myrtenbuskar, en azotea eller terrass på det flata taket och en rymlig balkong utåt gatan. Familjen bestod af en enkling vid namn Barerra, system till hans afidna fru, samt en son och en dotter, båda uppväxta. Dessutom tjenstefolket, nemligen: Rafaelo, en gubbe som endast ofullkomligt kunde motstå sin böjelse för Bacchi safter, och dennes hustru, som arbetade lik en träl tillsammans med två döttrar. Tjenarnes förhållande till herrskapet tycktes i Spanien vara mycket intimare än det är i Norden. Det var här i Sevilla som Figaro och Susanna skrattade med greffen och gréfvinnan Almaviva.

I en sådan »casa de huespedes» är man oundvikligen så mycket tillsammans med allt husfolket, att man snart kan tro sig der liksom rotfästad. Don Marcos, jag och en viss Sturmer spisa för oss sjelfva, men om qvällarne är det merendels samqväm och glada visiter af ugherrar eller af deras systrar med qvicka ögon, solfjädrar, mantillor, skratt och öfverflöd på sqvaller. Man klinkar på fortepianot, och säkert fins det någon som kan knäppa på gitarren och sjunga pikanta andalusiska visor. Ett par gamla allvarsamma herrar spela schack i ett soffhörn, under det att i det andra de nättfotade flickorna studera på att så vidlyftigt som möjligt breda ut sina — behag. Öfver oss lyser den klara stjernhimmelen, och nere i vår patio, i den varma doftande luften, brinna lamporna och ljusen så lugnt och stilla som i en sängkammare.

Knappt var jag der ordentligen inflyttad, förr än jag började plocka upp mina färger och försöka dem.

Don Marcos ville, att jag åt honom skulle måla en oval tafla, pendant till en som han redan egde, och efter många lustiga rådpläningar bestämdes, att detta mästerstycke skulle komma att föreställa en konsert i det gröna, herrar och damer, fioler och flöjter och hobojoj, höga träd med soliga kronor och skugga inunder, en gräsmatta så mjuk som sammet, på ena sidan en stänkande fontän med feta marmor-cupidoner, och längst bort i det aflägsna fjerran blå berg. Kompositionen hade kunnat passa på en fästmö's solfjäder, och fast le jardin de l'Amour alltid varit populär, var det riktigt uppmuntrande att se don Marcos' belåtenhet, under det taflan dag efter dag framskred till sin fulländning.

Denna tafla blef på sätt och vis orsaken till mitt förlängda uppehåll i Sevilla. Det var nemligen min afsigt att lemna staden, så snart en väntad penningremiss från Sverige hunnit anlända, och jag hade börjat taflan som en halft lekfull sysselsättning, under det den svenska vaxeln var på väg. Men jag fick lust att måla, och när äntligen mina svenska penningar inträffade, hade jag be-

gynt flere saker, som jag icke ville lemna efter mig ofullbordade. Det är på sådant sätt som ibland en småsak kan innebära stora betydelse. På en liten skruf i maskinen beror ju ofta, om ångbåten kommer fram eller måste kasta ankar.

En natt voro vi hos Miguelito, som håller baler, der det dansas fandango, cachucha och zandunga till fioler och guitarer, och der det fins sött manzilla-vin, bakelser och vackra flickor. Salen var en trappa upp i ett hus vid den krokvinkliga »Calle de passion» bakom en liten teater, som för närvarande står tom och öfvergifven. På väggarne i dansrummet glittrade spegel-lampetter, och på upphöjda rödklädda bänkar rundt omkring satt gamla gardet: det var feta gummor, bararmade, med svarta mantillor öfver axlarne och små lindebarn i knä, förmodligen barnbarn, och det var mörka spanjorer med stubbigt grått hår, hvita ögonbryn och vida bruna kappor. Men der fans också ungt folk, karlar i andalusiska dräkter, dansöser i silfvergalonerade korta basquiñas, cigarreras smala om lifvet, älskarinnor, systrar, kusiner och skönheter. En af mina vänner hade pistoler i fickan, för den händelse att de skulle komma att behöfvas, hvilket ibland lär inträffa vid de ömma förhållanden, som under dylika förlustelser kunna utveckla sig. Dansen börjades icke förr än omkring klockan tio. Musiken bestod af en fiol, spelad af en blind gubbe, beständigt leende och med de insjunkna ögongroparne vända mot taket, under det en kroknäst zigenare bullrade, trummade, dunkade och for i strängarne på sin gitarr. De dansande hade castagnetter, »palillos» som de kallas på spanska, och sådana hade också dussintals andra personer i rummet, så att det taktmessiga slamret och oväsendet verkligen var döfvande, men tillika satte blodet i häftigare fart. All annan dans bléknar bredvid den spanska, som med sin sprittande känsliga liflighet förenar en hänförande elegans i rörelserna, lika långt skild från polskans klumpiga grofheter som från balettdansens insipida snurrningar. De spanska qvinnorna

äro verkligen begåfvade med en ojemförlig gratie, som tyckes vara dem medfödd. Det är ett slags förtjusande »lagom», som de så synbarligen känna ända ut i fingerspetsarne och som de, särdeles i en så våldsam rörelse som dans, omöjligt skulle genom beräkning eller blott inlärd vana kunna förvärfva. Man kan också icke vara blind för, att det öfver hufvud taget hos Spaniens folk finnes en underbar gratie, som visserligen uppenbarar sig olika allt efter som åldern framskrider, men likväl ännu i lifvets sena höst ofta kan erinra sig om dess morgon och vår.

I yttre rummet fans det ett smalt dukadt bord, på hvilket mot betalning kunde fås bakelser och konfekt, manzanilla-vin i smala glas, insockrade plommon och iskall mandelmjök, och det var der ett särskildt spektakel att se, huru det slipade täcka könet snart sagdt med våld lät tvinga sig af sina tillbedjare att välja bland läckerheterna, eller att med huldrik eftergifvenhet bevilja de »finezas», som med så stor åtrå begärdes. En »fineza» vill säga, att man får smaka sötman af att bita i samma päron med den sköna, att hon dricker ur samma glas, eller att hon med ett af sina bästa småleenden och en af sina sockersötaste blickar biter itu en karamell och stoppar hälften i sin lycklige slafs mun, som dervid naturligtvis icke bör underlåta att visa sin tacksamhet med att nafska efter hennes lillfinger. Der fans den stora vackra Juno-Dolores med sina elastiska steg, små hvita sidenskor, svallande barm och hvita axlar; der var den qvicka, pikanta Carmen Buzon med sitt svarta silkesnät på klädningen, sin egid af silfverfransar och koraller, men tillika alltid med den vaksamma glosögda fastern bakom sig, så säkert som Minerva med ugglan. Den vackraste af alla var ändå Milagro med sina sexton vingar på nacken emellan tjocka mörka hårflåtor, invirade med nejlikor och jasminer, sitt mjuka, smidiga silkeslif, sina unga konturer, sin sjäfulla min och en läpp som Venus de Medicis i Florens. Det fans inga andra guldäpplen än oranger,

men om jag varit en Paris, skulle jag hafva gifvit alla åt Milagro. Dammet stod högt i tak, castagnetterna knattrade våldsammare, flickorna blefvo rödblommigare, men de dansande ungersvennerna i buldanssskor och i skjortärmarne och med blodröda skärp om lifvet voro outröttliga. Qvinten på fiolen sprang i värmen, men det märkte ingen; stojet i rummet hade växt och stod nu i så full blomma, att blinde Paccos musik tycktes vara helt och hållet öfverfödig.

Klockan hade emellertid blifvit närmare ett på natten, och några af oss gingo därför med don Marcos bort till ett litet matställe i trakten, der vi bultade på, kommo in och verkligen funno någonting att äta emellan några flaskor vin. Derifrån åter igen till balen. Mot morgonen komma nemligen på sådana ställen merendels några vackra zigenerskor, som då dansa sina urgamla indiska danser »romalis» och »el vito». Lamporna brunno dunklare: man hade gifvit hvarandra så många finezas, att knappt ett sviskon eller en bränd mandel kunde fås för guld; fastrar och tanter sutto ruggiga och inkrupna i sina mantillor på de röda bänkarne och nickade då och då, med ögonlocken så tunga som bly. Men hos de unga var öppen- hjertigheten så mycket vaknare, ehuru sakta smygande liksom på tå och bland ödets slumrande gudinnor. Den rujuklivade zigenerskan dansade oupphörligt ensam midt i ringen af grinande, mörka gitanos och svängde de bruna armarne med mjuka rörelser och så spänstiga och våldsamma vridningar på lifvet, att det nästan tycktes som om hon vore gjuten af gummi elasticum. När zigenerskorna dansa, bruka de icke castagnetter, utan slå helt simpelt ihop händerna i takt, men detta med en sådan kraft, att det låter ungefär som när man slår tillsammans ett par trätofflor eller brädlappar af bonad ek. Ju hårdare de kunna stampa i golfvet med hälarne, desto mera intagande och förföriskt verkar det på deras mörka älskares hjertan. Denna hårda stampning är äfven i de spanska danserna ett koketteri, som mycket värderas såsom af

god verkan, och det kan icke nekas, att ett välformadt ben och en liten fot i en sidensko, som stampar så starkt och lifligt, gör dansen mera effektiv. Särskildt utgör detta glanspunkten i den »jaleo», då danserskan föreställes vara i det gröna och, skrämmd af skorpionen på marken, i hast slänger upp klädningen öfver knäet och qvickt som ett hammarslag fäller hälen på det giftiga djuret och trampar det ihjäl. Det sker i ett ögonblick under dansens fart, och fastän dervid liksom ett moln far öfver den släta pannan och öfver de blixtrande ögonen, skina dessa strax igen så klara som förut, och blickarne berättas värtaligt, huru snart ett askväder i Cupidos blomsterpark går öfver och hur svartjukans skorpion bör behandlas.

Men sådana nattliga lustbarheter inträffade icke alla dagar. Ibland mitt ordentliga umgänge funnos många älskvärda och förträffliga karakterer, och jag hade vänner, som jag skattade särdeles högt, och i hvilka sällskap mången stund förflyt både angenämt och lärorikt. Det är alls icke så ovanligt, som man kanske föreställer sig, att bland spanjorer träffa en mångsidig och liffull bildning, som smakar, icke af en pedantisk, torr beläsenhet, men deremot framstår på det behagligaste sätt balanserad af en vaken imagination och frisk uppfattning af det verkliga lifvet. De kunna le åt den, som sätter all sin ära i att vara ett lexikon; de tycka mera om att liksom dansa fandango med tanken än att låta den krypa som en mal emellan bokpermarne. Det var därför också ett ovanligt och besynnerligt intellektuellt lif bland studenterna vid universitetet, ty bland dem funnos många ljusa hufvuden. Då för tiden hade jag äfven der Alfred Dehodenqc, min gamla kamrat från Léon Cogniets atelier i Paris. Han var nu patroniserad af hertigen af Montpensier, som gaf honom mycket att göra. Dehodenqc var en af de älskvärdaste karakterer, som man kunde önska sig till vän, hade dessutom stor

talent och den finaste bildning, känslig för allt hvad som är ädelt, orginel, modest, bon enfant.

I Paris, der han på något sätt varit tvungen att tillhöra nationalgardet, hade han en gång vid en emöt på gatan blifvit skjuten genom högra armen, så att han på lång tid icke kunde bruka den, utan måste börja lära sig att måla med den venstra; han blef emellertid återställd och kunde sålunda nu måla lika bra med båda händerna. I Sevilla hade han sin studio i ett gammalt moriskt hus i närheten af Alameda de Hercules. Huset var stort, och han var der aliena, med god dager och andra bekvämligheter, men hade den olägenheten, att den stora, tunga, svarta ekplafonden i hvarje ögonblick hotade att falla ner — alderdomskrämpor, melankoli. Dehodenqc vågade därför knappt hvissla, medan han arbetade der om dagen, och stälde alltid sina tafloer ut i yttre rummet, när han slutade sitt arbete om qvällen; man kunde icke en minut lita på, att icke det kunde falla taket in att begifva sig ner. Det låg dock kanhända fastare, än Dehodenqc förestälde sig, och ehuru han hade fått en vana att då och då blicka upp i hörnen, och detta visst förorsakade tidsförlust, arbetade han dock i denna rättfälla med ifver och munterhet och gjorde många vackra och utmärkta saker. Vi träffades ofta, och jag lärde mer och mer att värdera honom*.

Tiden flyger fort, säges det, och det kan tyckas vara ett mycket dumt, otacksamt och ändamålslost tilltag att ibland försöka fästa på papper och med bläck ett eller annat soligt ögonblick. Men när man så ofta hör de vise säga, att illusionernas fata morgana med lycksalighets-öar i speglade sjöar ganska lätt skingras för att endast lemna orensade potatisland — kanske tomma sandöknar — i stället, kan man narras till att låta pennan då och då skriva upp, hur minuten känns, äfven när man icke

* Samme man hade, underligt nog, icke långt efteråt verkligen det missödet, att en stor tafla, på hvilken han arbetade, blef förintad under ruinerna af ett hus som instörtade; detta tilldrog sig i Tanger.

har något hopp att kunna gifva rosenkind åt den svarta silhuetten. Men så länge det är sommar, har man brådtom att äta upp sina äpplen och tänker sällan på att sylta in några för vintern.

Ehuru jag merendels om qvällarne träffar don Frederico i Casino, går jag ibland hem till honom på förmiddagen. I öfverensstämmelse med sitt reguliera och indragna lefnadssätt har han sökt sig en bostad i ett gammalt klosterlikt hus i närheten af Calle de San Vicente och museum. Der sitter han med glasögonen på näsan mellan sina dammiga bokhyllor bakom det slitna skrifbordet. Framför honom stå i ett vattenglas några nyss utspruckna nejlikor, solskenet leker på det finsopade tegelstensgolvet och tyckes stafva de latinska titlarna på de tunga pergamentsfolianternas breda ryggar. De mörka och allvarsamma spanska taflorna trängas om hvarann ända upp till taklisten, och hans gamla tunga piano på klumpiga svarfvade fötter tyckes liksom försänkt i gamla minnen. Allt är stillhet, och bland de svartnade madonnabilderna och Riberas skrynkliga helgon skulle man nästan kunna hålla don Frederico sjelf för ett af Velasquez' bästa porträtter. Det glesa grå håret öfver hjessan, den vackra näsan, den finrakade hakan, de infallna kinderna, de glada blå ögonen och de stora musikaliska öronen, allt ger en bild för en målning, värd att skänkas till ett museum.

Mitt arbete går muntert hela veckan, och det roar mig; om söndagarne brukar jag gerna i soluppgången gå ut och promenera förbi palatset San Telmo längs efter Guadalquivir ända till den förtjusande trädgårdsanläggning, som kallas »las Delicias». Det fins der blommor af tusen slag, som fylla luften med vällukt; nejlikor och rosenbuskar stå der i den rikaste fägring. Och der finnas plaskande vattenkonster, bänkar i skuggan, och på trappor och terrasser blomkrukor, mossbelupna byster och gammalmodiga marmorstatyer, Urania, Polymnia, Flora och Pan med sin pipa. I de mörkgröna lundarne hänga mogna guldoranger och söta citroner, och solskenet hoppar jemte

de qvittrande foglarna emellan olivernas silfverqvistar. Jag tycker mig ensam rå om hela trädgården, och utom några flitiga bin, som surra från blomma till blomma, eller en rad sysslände myror på sandgången möter jag ingen. Allt är stilla tyst och soligt, och minnen och tankar sväfvade fram i rosenskimret, leende, tröstande, stärkande, tills de skämtsamt gömma sig emellan liljorna och hyacinterna. Bland målare hör man talas om färgton, och uttrycket är icke så dumt; äfven ögat kan ibland förnimma melodier, symfonier, körer, som höja till andakt.

Och på hemvägen går jag därför merendels in i katedralen, aldrig utan att af den härliga byggnaden få ett upplyftande och allvarligt intryck. I drömligt dunkel tyckas de massiva pelarknipporna liksom en förstened palmskog växa ur det glänsande marmorgolvet. Fönsterna stråla, som om de vore af safirer och rubiner. Rundt omkring är det gallerverk, guld och jaspis, prunkande grafmonument, purpursammet, mosaik och målning, och tunga silfverlampor i skyar af rökelse, ambra och myrra; ett underbart, snart sagdt öfvernaturligt herravälde utöfvar allt detta öfver sinnet. Också ligga der liksom i hänryckt tillbedjan de efter nåd törstande och suckande, djupt knäböjda, famnande och kyssande till och med den hårda, kalla marmorn. När då från den mäktiga orgeln en majestätligt allvarlig koral brusar fram, kan man tycka hela templet liksom bäfva på sina breda grundvalar; det är som när fängelset skakades af jordbäfningen och Petrus hörde rösten af befrielsens engel.

Onekligen lyfter all denna underbara konstrikedom till andakt, — men är denna andakt mera värd än arabens, när han i öknen ber på sin matta, eller brahminens vid Ganges' stränder, när han i morgonrodnaden ödmjukt prisar och tackar Gud? Vår Herre, som ser alla våra känslor och tankar, vill tillbedjas i anda och sanning.

En söndagsförmiddag efter en sådan promenad gick jag som vanligt att helsa på don Frederico. Han satt nere i sin soliga trädgård under det höga acacia-trädet,

som är så gammalt, att det endast hänger tillsammans genom jernband och ringar, men ändå skjuter spåda friska skott. I den runda moriska fontänen af blått och hvitt glaceradt kakel stodo guld fiskarne stilla i sina funderingar, tuggande det smaragdgröna klara vattnet, liksom gubben tuggade sina minnen.

Don Frederico blef glad att se mig, lade bort boken och glasögonen på stenbänken och sade: »Här sitter jag och läser, i stället för att gå till gudstjensten hos engelske konsuln. Jag läser om hur judarne stenade Stefanus, och jag har fått tårarne i ögonen, så att jag icke kan läsa, icke en gång med glasögonen. Det är som en hel predikan för mig. Sådana bilder skulle jag vilja måla, om jag vore målare. Men hela bibeln är så full af det storartade, att man kan vandra der liksom i en konungaboning, der ljus och färg och form ha en härlighet och en öfvernaturlig, genomskinlig poesi, icke att förlikna med hvardagslivets små skräpiga bekymmer. Det är också därför som jag är af dem, som föreställa sig att konstens högsta mission är att tjena religiösa ändamål, och så vidt jag kan se, har hon aldrig kommit till högre blomstring, än när en sådan mening varit den rådande. Målare förstå ännu icke själfva», sade han skrattande och såg på mig, »att de äro ingenting, om icke ett slags prester — prester att ransaka och förklara skrifterna och derjemte samla skönhetsstrålar i vår Herres outtömligt rika och älskliga natur.» — »Hvem vet icke allt det der!» sade jag nästan otåligt, ty jag måste sucka öfver att känna mig vara så långt från idealet.

Medan vi på det sättet pratade nere i trädgården, hade en rödblommig ungmor med sitt lilla barn på armen lutat sig ut ur fönstret under vinrankan, alldeles på samma sätt som på Murillos taffla »la Virgen de la servilleta» i museum. Jag blinkade åt don Frederico, och han nickade strax åt den unga qvinnan, som han kände. Hon tog med en spanskas hela gratie om den rosenkindade gossens lilla knubbiga hand och lärde honom att kasta slängkyssar,

en konst som icke tycktes henne vara främmande; och emellan mor och barn speglade sig ett leende af så förtjust förnöjelse, att det var bättre än hvad någon kan måla. Emellertid tyckte jag, att jag mycket gerna skulle vilja försöka teckna henne på det sättet, och don Frederico trodde nog att saken kunde låta arrangeras sig.

Under tiden hade vår »servilleta» försvunnit ur sin ram, — »la pelucquera», som jag hörde att hon kallades för sin ymniga härväxt, sina tjocka flåtor och oregerliga svarta lockar, — fönstret förblef tomt och vi gingo upp i don Fredericos rum.

I solskenet lyste der guldramarne rundt omkring väggarne, och fernissan på de bruna tafforna glänste, så att det var svårt att se, om de förestälde fogel eller fisk, helgon eller satyrer. Ett sådant skimmer är vanligt i konstsamlingar och är någonting som icke sällan är fördelaktigt, så till vida nemligen att det kan tjena till ursäkt, när man blir ansatt att uttala sina åsikter om dåligheter, som kostat mycket penningar. Med don Frederico behöfde jag dock i sådant afseende icke vara återhållsam i mina yttranden: han visste så väl som jag att mästestyckena i hans samling hvarken voro många eller stora, — det hade roat honom att samla, och i detta som i annat är lyckan olika. Han påstod sig visserligen hafva haft i sin ego en liten äkta taffla af Rafaël, stulen i Rom under oväsendet 1849, — en kostbarhet, som han nu svor öfver att han i sin enfald hade låtit narra från sig af en fransos, som sedan sålt den för en omätlig summa. Men gjordt är gjordt, och don Frederico tog sig en pris snus och sitt förnuft till fånga. Han hade också haft den hugsvalelsen att icke långt derefter hos en härfrisör påträffa en superb upplaga af Titus Livius in folio, förträffligt bibehållen, full af kuriösa träsnitt, tryckt i Köln omkring år 1500, hvilken han nu med god smak sitter och bläddrar i.

Med Sturmer gick jag en dag omkring i den pittoreska staden och sedan ut genom porten i alleerna och planteringarne längs efter flodbrädden. Nedanför tjurfäktningsbanan ligger en rucklig pontonbrygga öfver floden till förstaden Triana, hvarest utom zigenare bo allahanda fattigt folk, smeder, såpsjudare, krukmakare, vattensäljare och mulåsnedrivare. Herr Sturmer hade fått reda på, att derute också bodde två schweiziska bröder, grosshandlare, som exporterade oranger och dessutom egde en stor lakritsfabrik och andra anläggningar i närheten af ett gammalt kloster, kalladt »los Remedios». Vi träffade dessa herrar, hvilkas namn är Gauthey, och de bemötte oss med synnerlig artighet, under det vi gingo och besågo deras industriföretag. Vi passerade emellan ugnar och pressar, vedtrafvar och askhögar, och vi hörde intressanta förklaringar öfver mycket, som för en målare endast såg fantastiskt och ohyggligt ut. Konversationen fördes på franska och blef snart så liflig och munter, att don Enrique, den yngre af bröderna, mycket vänligt och gästfritt bjöd oss att komma och tillbringa aftonen i hans familj och dricka té. Hans bostad var ett stort grått hus med en tung balkong öfver den skulpterade porten, och uppe i rummen fans fullt med mörka oljemålningar på de hvitlimmade väggarne. Don Enrique presenterade oss der för sin fru, som tog emot oss med den största artighet. Familjen är från Lausanne, och det pratades naturligtvis mycket om Schweiz, om Genève-sjön och Montblanc, till dess tébordet stod i ordning och några spanska damer kommo på visit. Konversationen blef då spansk.

Dessa damer voro herrskapet Gauthays närmaste grannar, señora Ana Gonzales med två unga systrar och en sjuuttonårig dotter. Don Samuel, en ung schweizare, släkting till Gauthays och anställd på deras kontor, kom äfven snart in, äfvensom två unga gossar, söner i huset. Det blef därför nu en riktig tertulia, och der gick rätt lifligt till med skämt och skratt, muntra historier och mycket prat. Man hade sålunda knappt tid att göra andra

allvarsamma betraktelser, än att de unga damerna voro särdeles intagande, vackra och välskapade, och att de hade blommor i håret och emellan hvita fingrar solfjädrar, som fläktades, smältes ihop och slogos ut igen, alltid i rörelse utan rast eller ro. Till venster satt Maria, som kanske hade fyllt tjugu år, med tjocka kastanjebruna flåtor bak i nacken, en fin och skär hy och en min, som tycktes ihopsatt af idel små envisa nej — en sådan mask, som mången ung dam anser höra till toaletten, men bakom hvilken det nog mången gång torde finnas ett ja i lebensgrösse. På andra sidan om bordet sutto Paula och Fernanda, unga och yra, men mycket modesta. Fernanda kunde betraktas såsom en riktig sydländsk skönhet, med fina anletsdrag, stark färg och rika mörka lockar; men äfven Paula såg mycket bra ut, med en qvick och skämtsam uppsyn och med en liten läspning på tungspetsen, så att det blef liksom honung i allt hvad hon sade. Efter téet spelades lotto med nummer och glasbitar, amber och terner, nedslagna blickar och uppslagna, munterhet och sorlande glam. Förhållandena blefvo allt mer och mer vänliga, och fantasierna började hoppa öfver lottokorten och gå vilse liksom getter släppta i skogen, till dess salsklockan med mycket och förargligt surrande sade till, att det var sent. Vid afskedet måste vi lofva att snart komma igen, och på hemvägen täflade vi om att rätt kunna berömma våra nya bekanta, utan att ändå förmå komma öfverens om hvilken af flickorna som var den vackraste.

Don Frederico berättade en händelse, som verkligen är rörande. En af hans pigor hade nemligen varit olycklig nog att få hvad man kallar en älskare, något som ofta kan vara värre än att få skarlakansfebern eller frossan, i synnerhet om mannen icke är tillräckligt stadig, utan antingen en afskyvärd naturforskare, som anser hela världen stå öppen för betraktelser, undersökningar och obser-

vationer, eller en entusiast, som icke tillräckligt och så som sig bör kan beherska sitt skönhetsinne. Men kärleken är blind, och Pepa såg icke, att hon hade fäst sig vid en tillbedjare, som innan kort visade sig vara ett riktigt praktexemplar af en sådan muntergök och som därför också ganska snart, efter åtskilliga lofvar och krokar, helt och hållet försvann ur sigte. Pepa var otröstlig, och det som naturligtvis allra först föll henne in var att i Triana rådföra sig med den gamla halta zigenerskan, som ensam förstod, huru dylika delikata kärleksaffärer rätteligen borde behandlas. Hon ensam egde kraftiga, hemliga medel, tillräckliga att med samma lätthet kunna ur likgiltighetens kallnade aska åter tända kärlekens flamma som att locka in igen i buren en bortflugen fogel. Det finnes personer, som icke akta äran annat än i den mån hon kan bereda dem en slem vinning. Tia Pacca var en af dessa. Reputationen och rangen af en praktiserande trollpacka skulle för henne icke hafva haft något värde, om den icke medfört materiella gratifikationer antingen af gängbart mynt eller af småsaker af så väl ädla som oädla metaller, strutar med kaffe och socker, anis, brännvin, såpa eller klädespersedlar. Det var därför icke förr än Pepa genom åtskilliga små penningepresenter hade lyckats förvärfva Tia Paccas gunst, som denna kunde förmås att befatta sig med hennes kinkiga affär. Gumman lofvade det till slut, och detta var för Pepa det samma som vunnet spel. En dag eller rättare natt utsattes, då hexerierna skulle företagas, men den gamla sibyllan förklarade oförtäckt, att det icke var värdt att hysa det minsta hopp om framgång, så vida Pepa icke dervid medbragte ett visst udda antal preglade mynt af tre olika metaller, nemligen guld, silfver och koppar. Att föra dessa penningar med sig var alldeles oundgängligt, men Pepa behöfde därför icke frukta att förlora dem. De skulle endast beagnas för att vid tillfället läggas under Pepas fötter, på det att hon, som gumman sade, måtte hafva en god grund att stå på.

Pepa lånade för den skull denna grundpenning och infann sig ganska riktigt på den utsatta timmen under de mörka träden på Plaza del Duque. Det var mörkt och tyst och platsen tom. Efter några ögonblick såg hon dock bredvid sig ett par krokryggiga zigenarkäringar, som sade, att Tia Pacca hade sändt dem för att göra hvad som skulle göras; för sin halta fots skull kunde hon själf icke komma den natten långa vägen från Triana. Pepa skulle allra först göra med fingret ett omvänt korstecken på muren, hvarefter gummorna på hvardera sidan derom gjorde ett kors, som strax blef lysande som af eld, hvilket skrämde den stackars Pepa förfärligt. Hon borde derefter knyta in penningarne i en näsduk, och som detta var det viktigaste af hela ceremonien, hjälpte zigenerskorna henne dermed, på det att icke något misstag måtte bli begånget. Nu borde hon tre gånger ropa den ostadige älskarens namn, hvarefter denne skulle komma liksom på kärlekens vingar midt i Pepas famn. Zigenerskorna skulle då lemna de unga tu allena med sin lycka. Och Pepa ropade, och käringarne drogo sig tillbaka, och Pepa lyssnade och ropade åter igen. Men den medlidssamma nattvinden suckade i träden, och klockan i tornet slog half tre. Och tiden gick, ingen älskare kom, men deremot gråten i Pepas ögon. Trollpackorna voro försvunna och naturligtvis också penningarne i Pepas näsduk. Det var en betydlig förlust för henne, en hel guld-dublon, tre silfver-pesetas och nio kopparslantar, och genom de ansträngningar, som hon nödgades göra för att återbekomma penningarne eller åtminstone få reda på zigenerskorna, hvilka Tia Pacca påstod sig icke känna det allra minsta, kom hela denna natthistoria snart i full dag, utan att den stackars Pepa vann annat än öknamnet »Pepa la bruja» eller Hex-Pepa, hvilket troligen länge kommer att vidlåda henne.

Hemma på vår balkong stod jag i skymningen och pratade med Sturmer, när vi med ens alldeles oväntadt fingo se Fernanda och hennes mor uppenbara sig på balkongen midt emot öfver gatan. Det blef naturligtvis genast helsningar och komplimentering, hvarunder äfven Paula kom ut på balkongen i sällskap med en ung dam, som presenterades för oss såsom deras kusin, hos hvilken de för ögonblicket voro på visit. Det är inte värdt att neka till, att hon förduklade de andra allasamman — åtminstone i mina ögon. Damerna hade under konversationens lopp varit nog hjälpsamma att bland annat upplysa, att de litet senare ärnade sig till promenaden på Plaza del Duque; och när de hade försvunnit och aftonen blef svalare, hade Sturmer och jag egentligen ingen svårighet att öfvertala hvarandra att också gå ut för att hemta litet frisk luft.

Det var mänsken och lyktor och mycket folk under träden, det var ett spatserande och deklamerande af kavallerer och señoritas, under det alla bänkar voro fulla af pappor och mammor. Vi träffade snart våra bekanta och hela deras släkt och gingo sedan med dem fram och tillbaka, tills promenaden började glesna och äfven vår färd ställdes hemåt. Vid herrskapet Valverdes port blefvo vi artig och vänligt bjudna att stiga in, och vi stannade der under muntert och lifligt prat, tills fruntimren från Triana tyckte det vara tid att bryta upp, hvarefter vi följde dem i den härliga, klara mänskensnatten hela den långa strandgatan, öfver bron, fram till deras port. Det var senare än vi trodde, ögonblicken hade flugit bort, och det var icke så underligt, att man, ehuru ännu vaken, kunde börja drömma om alla små rosenröda frågor och alla violetta svar, om alla sextonkantiga men ändå simpla problemer, och om hvilket namn man tyckte vara vackrast.

Som hvarken jag eller don Frederico hade sett vår gemensamme vän don Felipe Villamil på länge, ville vi

helsa på honom en eftermiddag. När vi gingo förbi slas gradas, låg Mariquita på balkongen och såg ut som en sultana i onåd, hvilken förlorat sin Soliman och nu var vaktad endast af den gäspande och stumma slafvinnan Solitude. Hon klagade, att hon vrickat sin fot, och sade, att hon icke var mycket bättre än en calessa, som mistat ena hjulet och stjelpt i diket. Men man visste knappt ändå, om man såg en martyr eller en bayadére; och efteråt på vägen började den gråhåriga don Frederico göra strödda reflexioner angående vagnmakeri i allmänhet och om den lätthet, med hvilken somliga calessas slinta ur spåret. När vi gingo igenom den gamla moriska hästskobågen under la Giralda, gjorde don Frederico mig uppmärksam på en grön och grinande långstjertad krokodil, som hängde uppe i hvalfvet. Denna prydnad säges vara en trogen afbild af den lefvande krokodil, som kalifen af Cairo skickade till don Alonzo el Sabio år 1260, med ett friarebref till dottern, hvilken ändock, oakadt en så charmant, delikat och svärmiskt poetisk present, lärar hafva svarat undvikande. Historien nämner ingenting om, huru detta afslag smakade Blåskägg i Egypten, endast att prinsessan skänkte sin hand åt en riddare, som icke hade gifvit henne mer än en törnros.

Vår vän don Felipe är född på Jamaica i Vestindien af rika föräldrar och har blifvit uppfostrad dels i England och Frankrike, dels i Florens. Han har nu lefvat ett år här i Sevilla och roar sig med målning på fullt allvar. Sedan min hitkomst hafva vi derför ofta träffats och blifvit mycket goda vänner. I en gammal byggnad, ett f. d. kloster, nära katedralen har han sin studio. Don Frederico och jag kunde redan i trappan höra från ateliern skratt, guitarr och glada röster. Der inne funno vi flere vänner, allasamman sprittande glada, midt i skyar af cigarr-rök, i ett fyrverkeri af befängda historier och i kaskader af lustiga spanska melodier med brusande guitarrskrammel. På väggarne hängde målade studier och taflor, och på staffliet stod en påbörjad målning, som före-